

AINO MÖLDER

Oksakrae on rõngakujuline või veidi ovaalne paksend kohas, kus oks väljub tüvest. Lõige peab minema oksakrae lähedalt seda vigastamata. Nii elus kui kuivanud oks tuleb eemaldada väljastpoolt kooreharja, vigastamata oksakraed. Koore- ja puidurebendite teket väldib oksa lõikamine kolme võttega.

Alati on põhjendatud haigete, kuivanud ja murdunud okste eemaldamine. Kuid nendegi puhul mingi lõige ikka harunemiskohast või tüve lähedalt, vigastamata seejuures oksakraed ja jätmata tüükaid.

Millal lõigata

Kõige paremini paranevad lõikehaavad puu aktiivse kasvu ajal – see on suvel. Paraku on suvisel lõikusel ka miinuseid: räsida saab allesjäävate okste lehestik, häiritakse lindude pesitsemist ja kellel suvel aegagi on.

Seetõttu on mõistlik valida lõikamiseks varakevad, mil kasvuperiood pole veel alanud. Võrsete-lehtede kasvamise ajal ei ole lõikus soovitatav, kuna siis on puu elus primaarne saada oma “kõök” võimalikult kiiresti tööle ehk teisisõnu – kasvatada lehemassi.

Varakevadise lõikuse eelis, võrreldes sügisega, on see, et lõikehaavad kasvavad kiiremini kinni, mistõttu on ka nakatumise oht väiksem.

Mahlajooksuga liike (kased, vahtrad jt) ärge lõigake kevadel ja sügisel. Sobivaim aeg selleks on suvi.

Milliseid vigu on näha

■ Puud on lõigatud oksteta tulpadeks või lühikesi oksakõnte kandvateks monstrumiteks.

Mingil moel oleks selline ülitugev lõikus mõistetu (kuid mitte õigustatud!), kui puu on muutunud ohtlikuks või pimendanud toad. Paraku on puid kõndistatud ka kohtades, kus täismõõ-

dus, terve võraga puule oleks kasvuruumi küll ja küll.

Ärme unusta tõsiasi: kõige ilusam on puu, kelle võral on looduse poolt antud kuju.

Tugeva kõndistamise üleelanud puu püüab taastada oma endist lehepinda ning katab end vesivõsudega. Suurte lõigete üleminek peenikeste vesivõsude metsikuteks puhmasteks on kõike muud kui ilus. Pealegi nakatuvad suured lõikehaavad seenmädanikesse, millest annavad märku peagi nähtavale ilmuvad seente viljakehad.

Kui puud soovitakse tõepoolest majandada “nudipuu meetodil”, tuleb sellega algust teha puu noores eas, mil oksad on peened ja kujundamise käigus tekkivad lõikehaavad väikesed. Kõik liigid ei talugi nudipuuna olemist.

■ Oksi ei ole eemaldatud harunemis-kohtadest, vaid on jäetud tüükad.

■ Oksi on eemaldatud hooletult ning põhjustatud koore- või puidurebendideid, mis ei parane mitte kunagi.

■ Puule on jäetud tormi või lume murdunud oksad.

■ Lõikamisega on piütud pidurda kõrgete okspuude kasvu, mistõttu need on ühe ladva asemel kasvatanud mitu või siis hukkunud. Tegelikult võib okspuudel eemaldada vaid kivi ja murdunud oksi, v.a iga-aastaselt vormi lõigatavad okspuuehkid.

AINO MÖLDER,

Luu Metsanduskooli puuhoolduse õpetaja

Artikli juures on kasutatud Luua Metsanduskooli õppurite fotosid.

TASUB TEADA

Arborist aitab ja annab nõu

Arborist on spetsiaalse väljaõppe läbinud puuhoolduse spetsialist, kellel on peale oskuste kasutada puukirurgi erivarustus: mitmesugused lõikeriistad, saed, tõstukid, ronimisvarustus.

Nii nagu kirurgihariduseta inimeselt ei eelda me pimesoolleõikuse tegemise oskust, oleks patt nõuda erioskusi ka arboristi-hariduseta inimeselt.

Kui pöösaste hooldus on suhteliselt riskivaba – kaotada võime ehk ainult jooksva aastal eesootava õitsemise –, siis puuhooldustööd kätkevad endas peale puu sandistamise ohu ka turvalisusriski. Arborist oskab neid riske ette näha, hinnata ja maandada.

Kõigis meiega sarnase kultuuriruumiga maades on arboristid organiseerunud. 2008. aasta novembris moodustati ka Eesti Arboristide Ühing, mille kohta leiata põhjalikumalt infot veebiaadressilt www.eesti-arboristid.ee. Ühingu peamine eesmärk on aidata inimesi puude hooldamisel.

Ühingu kodulehel on link kutsekoja kodulehele, kust leiata Eesti kutseregistri ning sealtkaudu ka kutsetunnistust omavate arboristide nimed ja kontaktandmed.

Ühingu kodulehel on ka rubriik “Arborist annab nõu”, kus saab meistritele esitada küsimusi. Küsida võib kõike: alates sobiva puuliigi valikust ja kasvatamisest ning lõpetades raugastunud või ohtlikuks muutunud puu turvalise mahavõtmisega.

Hoonet ohustava pärnahaaru eemaldamine arboristikoolituse käigus.